

Rijke mensen leven langer. Rijke mensen hebben meer kansen. Rijke mensen worden steeds rijker. En ze moeten er geen bal voor doen. De tijd doet alle werk. Hun vermogen jongt voortdurend door. De econoom Piketty beschrijft hoe dat komt. Rendement op vermogen is vandaag hoger dan de groeivoet van de economie.

Na een nacht recupereert de arme luis zijn uithoudingsvermogen, net. Na een nacht accumuleert de rijke kluis zijn vermogen, vet. Van werken wordt je nooit rijk. Van slapen dus wel. Als je in een goed bed ligt. In dat dit opzicht zijn we opnieuw in de 19de eeuw. Het loont meer op jacht te gaan naar een vermogende huwelijkspartner dan op zoek te gaan naar een betaalde baan. Beter een rijke bijslaap dan een arme bijbaan.

Rijk zijn helpt je serieus vooruit in het leven. De rijkste 1% van de wereld trekt aan vele belangrijke touwtjes. Economisch en politiek. Apple heeft 230 MIA euro in kas. Volgens de VN genoeg om twee jaar alle honger uit de wereld te bannen. 13 MIA euro komt dixit de Europese Commissie van onfrisse belastingafspraken met Ierland; goed voor 10 jaar illegale staatssteun. Apple vecht dit politiek aan.

Money, Money, Money, it's a rich man's world. Zelfbediening werd een deugd. Belastingen en taksen zijn geen heffingen meer voor een hoger, gezamenlijk doel. Om kinderen te laten studeren. Om zorg te organiseren. Om veiligheid te garanderen. Om bruggen te bouwen. Om treinen en bussen te laten rijden. Nee belastingen worden verketterd als nadelig voor economie, voor groei, voor welvaart. Belasting bevat dat afgrijselijk woord "last". Dat zegt toch genoeg. En schiet gerust op de pianist. De staat int. De staat is schuldig. En "staat" klinkt zo statisch. Dat vloekt met dynamisme. Overheidsbeslag moet naar omlaag. Die verfoeilijke term "beslag" zegt toch alles kraait Gwendolyn.

Thuis, in ons kroostrijk ééninkomensgezin, had "beslag" een fijne klank. Het had zelfs een geur. Van wafels en pannekoeken. Kindergeld, sociale zekerheid, studiebeurzen, ... zaten daar voor veel tussen. Wellicht zaten wij aan de goede kant van het beslag.

*Maar van teveel beslag wordt een liberaal misselijk. Net zoals werkmanskinderen van teveel pannekoeken. Wat minder herverdelen houdt een maatschappij scherp, houdt een mens sterk. Survival of the fittest. En zeg nu zelf, van minder pannekoeken gaat een werkmansgezin toch niet dood.*

Het heersende liberale mantra dreunt minder belastingen, minder overheid, minder regels. Hun blauwe recepten voor een betere wereld zijn antieke recepten uit zeer ongelijke tijden. Net zoals hun idee dat rijken vanzelf zorgen voor groei en welzijn van minder fortuinlijken. Die rijken mag je vooral niet fiscaal interpellieren naar draagkracht. Dat klinkt al te veel als een fiscale aanslag op hun eerbaarheid. "Aanslag", nog zo'n lelijk woord. Rijke mensen bepalen veel beter zelf waar ze hun geld aan spenderen. Zij weten wat goed is voor ons. Met name: wat beter is voor henzelf. "Liever in nieuwe Belgische bedrijven investeren dan storten in de bodemloze Belgische put". Belasting is doping voor de staat. Daar zijn ze tegen. Want waar verkwanselt die staat het nadien allemaal aan? Ja, waaraan?

*Aan lagere SZ-bijdragen voor werkgevers, ook voor zij die het niet nodig hebben? Aan hogere fiscale subsidies voor ondernemingen? Aan afschaffing van hoge boetes voor wie privé-uitgaven op de zaak zet? Aan de uitholling van de door Koen Geens onder vorige regering pas ingevoerde liquidatiebonus? Dat soort dingen.*

*Maar het kon ook anders draaien. Met een kaaimantaks. De speculatietaks. De diamanttaks. Gelukkig waren dat slechts stolplappen die maar even de schone schijn moesten ophouden. Keeping up appearances.*

Zelfs OESO en Internationaal Muntfonds, niet onze beste vrienden, wezen België recent op onze onfaire fiscaliteit en vragen ons een meerwaardebelasting in te voeren. Eerlijke fiscaliteit staat al enkele jaren als olifant in de kamer. Het gaat niet op dat iedereen inspanningen moet leveren behalve wie dat het makkelijkste kan.

*Ik blijf me verzetten tegen de elite die de put wil laten vullen door gewone mensen. Want die zijn met veel meer. 90% van de Belgen bezit samen 56% van ons gezamenlijk vermogen. Waarom dan de luttele 10% aanspreken die slechts 44% bezit? En als men iedereen de illusie aanpraat zelf rijk te zijn, dan wil niemand betalen. Dan valt het probleem gewoon bij wie echt niet rijk is. Mensen met een kleine portemonnee. Die hebben bovendien korte beentjes. Die kunnen niet weg lopen. Nee dus, die put kan best gevuld door gewone mensen. En daar zijn vele wegen voor.*

Neem iets af dat ze nog moeten krijgen. Zoals een index van hun loon of uitkering of pensioen. Dat voelen ze niet echt als een verlies. Trouwens, is stilstaan achteruit gaan?

Verlaag de enveloppe voor welvaartsvastheid. Ook dat is geld dat ze nog niet kregen. Onvoelbaar verlies. En best motiveerbaar: de vorige marxistische regering, weliswaar met 3 huidige regerings-partijen, deed dat toch ook. Die is begonnen. Die sloeg eerst.

Verhoog wat BTW. Zoals op elektriciteit. Wellicht hebben gewone mensen de BTW-verlaging, door 3 van de huidige regeringspartijen beslist, in die luttele 16 maand niet gevoeld.

Verhoog wat accijnzen. Op drank en diesel. Omwille van het ongezond karakter. En voer een suikertaks in op frisdranken, zelfs zonder suiker. Beloof wat sociale correcties. Vooral niet teveel. En nadien gebruik je dat voor wat anders. Who cares?

Bespaar in uitgaven. Geen index voor uitkeringen en pensioenen. Dat kost minder aan sociale zekerheid. En minder aan overheids-dotatie. Geen index voor ambtenaren, ook goed voor de staatskas. Dat geeft wat minder belastbare basis, zeker als privé-werkgevers die index voor zichzelf mogen houden; kleine domper op de vreugd

Snij in de sociale zekerheid. Snel gebeurd. Schrap de uitkering voor 30.000 schoolverlaters. Verlaag de toeslag voor oudere werklozen. Minder dopgeld voor werknemers die tijdelijk werkloos zijn gezet door hun baas. Minder tijdskrediet, landingsbanen, SWT. Minder berekeningsbasis voor pensioen door minder gelijkgestelde dagen. Snij in gezondheidszorg. Een Maggie-straf voor langdurig zieken die al zwaar inkomensverlies lijden. Alles bijeen nu al goed voor ruim 3 miljard snijwerk op jaarbasis.

Wel vervelend als iemand vraagt wat de effecten daarvan zijn. Zeg dan dat er jobs, jobs, jobs zijn bijgekomen. Man toch, zoveel méér dan in 2014. Dat België in de Europese staart hangt voor jobcreatie is ambetant. Dat volgens geleerde mensen het aantal jobs stijgt door Europese conjunctuur en niet door eigen beleid is ook ambetant. Maar wie gelooft nog geleerde mensen. De regering belooft einde legislatuur 66.000 jobs dankzij de taxshift. Volgens Planbureau komen er slechts 31.472 voltijdse jobs. In return voor de 3,8 miljard die werkgevers extra kregen toegestopt. Dus jobs aan 127.000 euro per stuk. Dat maak je zelfs een liberale kat niet wijs. Een doorsnee job kost zo'n 60.000 per jaar. De helft van de 3,8 miljard is dus weg "geshift". Toeval dat de Bel-20 bedrijven een record dividend van 16,5 MIA uitbetalen?

En wat met het inkomenseffect van de taxshift? Volgens Van Overtveldts rekentool liefst 87 euro meer voor een alleenstaande met laag loon. Een halve waarheid verbergt een hele leugen. Zijn misrekentool zwijgt over wat regeringen ook terug nemen. De ACV-tool toont de echte impact op de gewone portemonnees. Het ACV houdt wel rekening met

indexsprong, met stijgende facturen maar ook met sociale verbeteringen voor zieken en gepensioneerden. Plussen en minnen. Wij houden alle gevende en nemende handen in het oog. Zo ziet ACV dat die alleenstaande met laag loon de helft van zijn taxshift bonus al direct kwijt is. Die bonus wordt zowaar een malus als iemand wat meer verdient of gezinslast heeft. Mensen met vervangingsinkomen gaan er allemaal en helemaal op achteruit. Ziek, werkloos of pensioen is tax lift, tax verhoging.

Bovendien is die taxshift niet gefinancierd. Dat zegt ook Eric Van Rompuy. Een ongedekte cheque van 6,6 miljard ligt te wachten tot de regering beslist waar ze het ontbrekend bedrag haalt. Opnieuw bij de mensen met korte beentjes? Nee, op het sociaal-economisch en fiscaal palmares van deze regering zijn wij helemaal niet fier. Het is namelijk niet fair. Dat palmares verdient een slecht rapport.

De regering behoeft geen ACV om haar geloofwaardigheid te herstellen. Maar toch wat ACV-tips, geheel gratis: Zorg voor meer inkomen in plaats van hogere facturen. Veel mensen komen nu al niet rond. Er komt een ministerraad over het sociaal beleid. Wel, maak er direct een sociale ministerraad van. Breng alle lage uitkeringen en pensioenen minstens tot op de armoedegrens. Zoals in het regeerakkoord staat.

Zorg voor betere en correct betaalde jobs in plaats van slechte hamburgerjobs. Veel mensen draaien rond in armoedejobs zonder perspectief noch rechten. Veel mensen gaan kapot aan stress en werkdruk. Er komt een speciale ministerraad over werk. Wel, kom dan eindelijk met een echt budget voor zware beroepen. Voer eindelijk het sociaal akkoord uit over kortere periodes van ouderschapsverlof. Laat werkgevers die veel tijdelijke en onzekere jobs aanbieden een hogere RSZ-bijdrage betalen. Zodat de vervuiler betaalt. Geef de sociale inspectie eindelijk toegang tot de databank met uitzendcontracten.

Investeer in openbaar vervoer, zorg, onderwijs, kwaliteitsvolle overheid, ... Dat is pas vooruitgang. Een samenleving kan maar draaien als we samen en solidair zorgen voor een draagvlak.

En om het af te maken: zorg voor eerlijke belastingen. Zorg voor eerlijke belastingen. Het is niet normaal dat gewone mensen meer belasting betalen dan vermogenden en bedrijven.

Politici die hier werk van maken, kunnen en mogen zich hierop voluit profileren. En hoeven dat niet langer te doen ten koste van de gewone mensen. Enkel zo stoppen ze de meedogenloze concurrentie tussen rechtse partijen die alleen maar een neerwaartse spiraal creëert. Steeds rechtser, steeds populistischer. Tegenover moslims, tegenover mensen met buitenlandse roots, tegenover vluchtelingen Steeds xenofober, steeds meer flirtend met rabiaat racisme, steeds hatelijker. Maar ook tegenover wie door tegenslag moet rondkomen met een sociale uitkering. Zij worden snel als profiteur bestempeld. Ook wie te lang ziek is of werkloos of gepensioneerd met wat gelijkstellingen. Zelfs uitkeringen onder armoedeniveau liggen volgens sommigen nog te hoog. Die zien daar nog ruimte voor miljarden besparingen. En als mensen met een laag loon harder hun best doen geraken ze wel hoger op de ladder. Laat ieder 500 euro bijverdienen vrij van belasting. Je reinste blauwe kul. Iedereen weet dat.

Tegenover die profiteurs staan de nieuwe slachtoffers. Zij die geen belastingen willen betalen. Zelfs als de belastingsvoet van 33,9% voor bedrijven in het echt gemiddeld 16% is. Lager dan de helft. En het mediaantarief is 0,0%. Méér dan de helft van bedrijven betaalt géén bedrijfsbelasting. Toch is de belastingsdruk te hoog, moet overheidsbeslag omlaag. Egocentrisch incivisme. Alsof de samenleving geen middelen behoeft om collectief en solidair en verbindend en veilig te functioneren. Koken kost geld, overal.

De wereld op zijn kop. The revival of the richest. Rijken zijn de nieuwe slachtoffers, armen de nieuwe profiteurs. Dat staat volledig haaks op ons model van verbinden en verenigen van mensen. Dat staat volledig haaks op de boodschap van Rerum Novarum : een rechtvaardig loon betalen, recht op eigendom, solidariteit met zwakkeren waarbij overheid én vakbonden essentiële instrumenten zijn.

Volgens een recent blauw receptenboekje houden vakbonden elke vooruitgang tegen. Rerum Regressum. Zeg dat aan de vele mensen in hamburgerjobs of in de ratrace van onwerkbaar werk. Hun korte beentjes kunnen inderdaad niet weglopen maar af en toe geraken ze wel in het stemhokje en springen ze kwaad naar het potlood. Waarna ze velen van kleur doen verschieten.

Te vaak hoor ik: solidariteit is dood; egoïsme floreert; ieder vecht voor eigen overleven. Dat geloof ik niet. Mensen zijn sociale wezens, op elkaar aangewezen. Rancune en egoïsme maken mensen niet gelukkig. Wel het samenleven, harmonieus, inclusief, saamenhorig, rechtvaardig. Samen leven en samen delen.

Dat is ons verhaal. Het verhaal van onze beweging. Lokaal en mondiaal. Het verhaal van solidariteit. Dat is het Rerum Novarum, de omwenteling ten goede die we allemaal betrachten.

Die boodschap is meer dan ooit actueel.

Ik dank u.

Marc Leemans  
Heusden-Zolder  
23 mei 2017